साप्ताहिक चालू घडामोडी 24 जुलै ते 30 व 31 जुलै 2021 पर्यंत

राष्ट्रीय बातम्या

आयआरआयटी-के ने तंत्रज्ञान नवकल्पना केंद्र सुरू केले

- **भारतीय तंत्रज्ञान संस्था – कानपूर** ने ड्रोन विरोधी तंत्रज्ञान, घुसखोरी शोध यंत्रणा, ब्लॉक-चेन आणि सायबर-भौतिक यंत्रणा यांच्याकरिता सायबरसुरक्षा उपाय शोधण्यासाठी **पहिले तंत्रज्ञान नवकल्पना केंद्र** सुरू केले आहे.
- आयआयटी कानपूरचे सी 3 आय हब अतिमहत्त्वाच्या पायाभूत सुविधांसह सायबर क्षेत्राच्या संरक्षणावर लक्ष केंद्रित करेल.

भारतातील 39वे यूनेस्को जागतिक वारसा स्थळमंदिर रुद्रेश्वर -

- युनेस्कोच्या जागतिक वारसा समितीच्या 44 व्या अधिवेशनात **तेलंगणमधील वारंगळ येथील पालमपेट, मुलुगु जिल्ह्यातील काकतिया रुद्रेश्वर मंदिर** (अथवा रामप्पा मंदिर) **युनेस्कोच्या जागतिक वारसा** यादीमध्ये समाविष्ट करण्याचा निर्णय घेण्यात आला.यामुळे भारतातील जागतिक वारसा स्थळांची संख्या **39 वर** पोहोचली आहे.
- रुद्रेश्वर मंदिर काकतीय साम्राज्याचा कारकिर्दीत **1213** साली बांधण्यात आले. या मंदिराला त्याच्या वास्तुविशारद रामप्पा च्या नावाने रामप्पा मंदिर असे देखील म्हणतात.
- भारत सरकारने सन 2019 मध्ये युनेस्कोच्या जागतिक वारसा स्थळासाठी रुद्रेश्वरा मंदिराचे एकमेव नामांकन दिले होते.

ढोलाविरास्थळ वारसा जागतिक नवीन भारतातील -

- **गुजरातमधील** हडप्पा-युगातील **धोलाविरा** महानगराचा **युनेस्कोच्या जागतिक वारसा** यादीतील भारताचे **40 वे** स्थळ म्हणून समावेश करण्यात आला आहे.
- यामुळे गुजरातमध्ये **पावागढजवळील चंपानेर, पाटणमधील राणी की वाव आणि अहमदाबाद ऐतिहासिक शहर** ही ठिकाणे युनेस्कोच्या जागतिक वारसा यादीत समाविष्ट झाली आहेत.
- चीनमधील फुझौ शहरात सुरु असलेल्या युनेस्कोच्या जागतिक वारसा समितीच्या 44 व्या सत्रात याआधीच तेलंगणातील 13व्या शतकातील **रुद्रेश्वरा / रामप्पा मंदिराचा** भारतातातील 39 वे जागतिक वारसा स्थळ म्हणून समावेश केला आहे.

ॲनिमेशन, व्हिज्युअल इफेक्ट, गेमिंगचे केंद्र

- भारतातील तसेच जगातील उद्योगांची गरज पूर्ण करण्याच्या दृष्टीने भारतात एक जागतिक दर्जाचे **ॲनिमेशन, व्हिज्युअल इफेक्ट, गेमिंग आणि कॉमिक्ससाठी राष्ट्रीय उत्कृष्टता केंद्र** स्थापन करण्याचा निर्णय केंद्र सरकारने घेतला आहे.
- **भारतीय तंत्रज्ञान संस्था, मुंबई** च्या साहय्याने या केंद्राची स्थापना करण्यात येणार आहे.
- सध्या ॲनिमेशन आणि व्हीएफएक्स क्षेत्रातील मनुष्यबळाला कौशल्य प्रशिक्षण देण्यासाठी **सत्यजित रे फिल्म अँड टेलिव्हिजन इन्स्टिट्यूट आणि फिल्म अँड टेलिव्हिजन इन्स्टिट्यूट ऑफ इंडिया** या संस्था विविध अभ्यासक्रम चालवितात.

तृतीयपंथी व्यक्तींसाठी गरिमा गृहे

- सामाजिक न्याय आणि सबलीकरण राज्यमंत्री **ए. नारायणस्वामी** यांनी लोकसभेला दिल्लेल्या माहिती नुसार केंद्र सरकार देशात **तृतीयपंथी व्यक्तींना** सुरक्षित निवारा मिळावा याकरिता प्रायोगिक तत्त्वावर 12 **गरिमा गृहे** उभारत आहे. या निवासस्थानांचे बांधकाम विविध समुदाय-आधारित संस्थांच्या मदतीने केले जात आहे.
- अशी निवारा घरे **महाराष्ट्र, दिल्ली, पश्चिम बंगाल, राजस्थान, बिहार, छत्तीसगड, तामिळनाडू आणि ओडिशा** राज्यात स्थापित केली गेली आहेत.

वैद्यकीय शिक्षणात ओबीसी आणि ईडब्ल्यूएस ना आरक्षण

- केंद्र सरकारने **अखिल भारतीय कोटा (एआयक्यू)** योजनेंतर्गत **पदवी आणि पदव्युत्तर वैद्यकीय आणि दंतक** अभ्यासक्रमांसाठी **ओबीसींसाठी 27%** आरक्षण आणि **आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांतील** (ईडब्ल्यूएस) विद्यार्थ्यांना **10%** आरक्षण जाहीर केले आहे.
- एआयक्यू योजनेंतर्गत, पदवी शिक्षणासाठी **15%** जागा आणि पदव्युत्तर स्तरावर **50%** जागा राज्याबाहेरील विद्यार्थ्यांसाठी राखीव ठेवण्यात आल्या आहेत.
- **एआयक्यू** योजना **1986** मध्ये सुप्रीम कोर्टाच्या निर्देशानुसार कोणत्याही राज्यातल्या विद्यार्थ्यांना दुसऱ्या राज्यात असलेल्या चांगल्या वैद्यकीय महाविद्यालयात शिकण्याची अधिवास सक्ती मुक्त-गुणवत्ता-आधारित संधी उपलब्ध करून देण्यासाठी सुरु करण्यात आली होती.

भारतातील 14 व्याघ्र प्रकल्पांना सीएटीएस मान्यता प्राप्त

- 29 जुलै 2021 रोजी **आंतरराष्ट्रीय व्याघ्र दिनानिमित्त** भारतातील **14 व्याघ्र प्रकल्पांना जागतिक संरक्षित आश्वासित व्याघ्र मानकांची (सीएटीएस)** मान्यता प्राप्त झाली आहे.
- या दिनाच्या निमित्ताने **राष्ट्रीय व्याघ्र संरक्षण प्राधिकरणाने (एनटीसीए)** वाघ आणि जंगलांच्या संरक्षणासाठी केलेल्या प्रयत्नांसाठी **'वाघरक्षकांना'** मान्यता दिली. कार्यक्रमादरम्यान एनटीसीए चे त्रैमासिक वृत्तपत्र **स्ट्राईप्स** देखील प्रसिद्ध करण्यात आले.

- सीएटीएस हे **टायगर रेंज कंट्रीज (टीआरसी)** च्या जागतिक युतीद्वारे मान्यताप्राप्त साधन म्हणून मान्य केले गेले आहे आणि वाघ आणि संरक्षित क्षेत्र तज्ञांनी विकसित केले आहे आणि **2013** मध्ये अधिकृतपणे सुरू करण्यात आले.
- हे मापदंड व्याघ्र प्रकल्पांना त्यांच्या व्यवस्थापनामुळे यशस्वी व्याघ्र संवर्धन होईल का हे तपासण्याची परवानगी देते.
- **ग्लोबल टायगर फोरम (जीटीएफ),** वाघ संवर्धनावर काम करणारी एक आंतरराष्ट्रीय स्वयंसेवी संस्था आणि **जागतिक वन्यजीव निधी भारत** हे भारतातील कॅट्स मूल्यांकनासाठी राष्ट्रीय वाघ संरक्षण प्राधिकरणाचे दोन अंमलबजावणी भागीदार आहेत.

सीएटीएस मान्यता प्राप्त व्याघ्र प्रकल्प:

- मुदुमलाई आणि अनामलाई व्याघ्र प्रकल्प, तामिळनाडू
- बंडीपूर व्याघ्र प्रकल्प, कर्नाटक
- **परंबिकुलम** व्याघ्र प्रकल्प, केरळ
- सुंदरबन व्याघ्र प्रकल्प, पश्चिम बंगाल
- दुधवा व्याघ्र प्रकल्प, उत्तर प्रदेश
- वाल्मिकी व्याघ्र प्रकल्प, बिहार
- **पेंच** व्याघ्र प्रकल्प, महाराष्ट्र
- सातपुडा, कान्हा आणि पन्ना व्याघ्र प्रकल्प, मध्य प्रदेश

विद्याविषयक क्रेडीट बँक आणि कृत्रिम बुद्धिमत्ता कार्यक्रम

- पंतप्रधान **नरेंद्र मोदींनी अकादमिय क्रेडिट बँकेसह** अनेक शैक्षणिक उपक्रम सुरू केले आहेत जे उच्च शिक्षणातील विद्यार्थ्यांसाठी विविध स्तरीय प्रवेश आणि निर्गमन पर्याय प्रदान करतील.
- अकादमिक बँक ऑफ क्रेडिट ही एकप्रकारे **डिजिटल बँक** जायत कोणत्याही अभ्यासक्रमात विद्यार्थ्याने मिळवलेले क्रेडिट अथवा गुण साठवले जातात.
- अकादमिक बँक ऑफ क्रेडिट आणि **कृत्रिम बुद्धिमत्ता** कार्यक्रम तरुणांना भविष्याभिमुख करण्यासाठी आणि एआय-आधारित अर्थव्यवस्थेचा मार्ग खुला करण्यासाठी सुरु करण्यात आले आहेत.

राज्य बातम्या

युनेस्को: ग्वाल्हेर, ओरछासाठी ऐतिहासिक शहरी भूदृष्य प्रकल्प

- मध्य प्रदेश राज्यातील, **ओरछा** आणि **ग्वाल्हेर** या शहरांची निवड **युनेस्कोने** 2011 साली सुरु करण्यात आलेल्या **"ऐतिहासिक अर्बन लँडस्केप प्रकल्प (ऐतिहासिक शहरी भूदृष्य प्रकल्प)"** अंतर्गत केली आहे. या प्रकल्पाची घोषणा सुरुवात राज्याचे मुख्यमंत्री शिवराजसिंह चौहान यांनी व्हिडिओ कॉन्फरन्सिंगद्वारे केली.
- **वाराणसी** आणि **अजमेर** ही भारतीय शहरे या प्रकल्पात आधीच सहभागी आहेत. ग्वाल्हेर आणि ओरछा दक्षिण आशियातील 7 वी आणि 8 वी शहरे आहेत.

बीएस येडीयुरप्पा यांचा कर्नाटकच्या मुख्यमंत्रीपदाचा राजीनामा

- **कर्नाटकचे** मुख्यमंत्री **बी एस येडियुरप्पा** यांनी **26 जुलै 2021** रोजी आपल्या पदाचा **राजीनामा** दिला आहे. ते 26 जुलै 2019 रोजी कर्नाटक चे **19 वे** मुख्यमंत्री बनले होते.
- त्यांनी चार वेळा कर्नाटकचे मुख्यमंत्री म्हणून काम पाहिले असून असे करणारे ते कर्नाटकचे एकमेव मुख्यमंत्री आहेत.

बृहत सोहरा पाणीपुरवठा योजना

- केंद्रीय गृहमंत्री **अमित शाह** यांच्यासह मुख्यमंत्री **कॉनराड के संगमा** यांच्या हस्ते **मेघालयातील** पूर्व खासी डोंगररांगांमधील **सोहरा** येथे बहुप्रतिक्षित **बृहत सोहरा पाणीपुरवठा योजनेचे** उद्घाटन करण्यात आले.
- या योजनेसाठी ईशान्य भारत विकास मंत्रालयाने 2019 साली **उत्तर पूर्व विशेष पायाभूत सुविधा विकास योजनेंतर्गत (एनईएसआयडीएस)** 24.08 कोटी रुपये मंजूर केले होते.
- या शिवाय केंद्रीय गृहमंत्र्यांनी आसाम रायफल्सच्या सोहरा वनीकरण प्रकल्पाचा एक भाग म्हणून त्यांनी सोहरा येथे वृक्षारोपण केले.

आसाममध्ये बांबू औद्योगिक उद्यान

- आसामचे मुख्यमंत्री, **हिमंता बिस्वा सरमा** यांनी **मंदेरदिंसा गावातील, दिमा हसाओ** येथे **बांबूच्या औद्योगिक उद्यानाचा** पाया घातला.
- या प्रकल्पाची निर्मिती **ईशान्य भारत विकास मंत्रालयाद्वारे** करण्यात आली असून यासाठी 50 करोड रुपये खर्च येणार आहे.
- या उद्यानामुळे येथील लोकांना शाश्वत रोजगार मिळणार असून प्रदेशाच्या विकासाला हातभार लागणार आहे.

नळाद्वारे 24 तास उच्च प्रतीचे पिण्याचे पाणी पुरविणारे ओडिशा राज्यातील पुरी हे भारतातील पहिले शहर बनले आहे.

- या मुळे पुरीतील रहिवासी तसेच पर्यटकांना उत्तम पिण्याचे मिळणार असून जवळपास 400 मेट्रिक टन प्लास्टिक कचऱ्यापासून पुरी वासीयांची सुटका होणार आहे.

आयुर्वेदाला प्रोत्साहन देण्यासाठी मध्यप्रदेश सरकारची देवारण्य योजना

- मध्यप्रदेश राज्यात आयुषला प्रोत्साहन देण्यासाठी आणि उत्पन्न करण्यासाठी सरकारने 'देवारण्य' योजना सुरु केली आहे.
- राज्यातील आदिवासी भागात राहणाऱ्या लोकांना रोजगार मिळावा यासाठी ही योजना आखली असून राज्यात **आयुष औषधांची** एक संपूर्ण पुरवठा साखळी विकसित करणे हा या योजनेचा उद्देश आहे.

इंदोर ची आंतरराष्ट्रीय स्वच्छ हवा उत्प्रेरक कार्यक्रमासाठी निवड

- **मध्यप्रदेशातील इंदोर** शहर जे भारतातील सर्वात स्वच्छ शहर आहे,त्याची **आंतरराष्ट्रीय क्लीन एअर कॅटॅलिस्ट प्रोग्रामसाठी** (आंतरराष्ट्रीय स्वच्छ हवा उत्प्रेरक कार्यक्रम) निवडले जाणारे **देशातील एकमेव** शहर ठरले आहे.
- **इंदोर महानगरपालिका** आणि **मध्यप्रदेश प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या** सहकार्याने शहरातील हवा शुद्ध करण्यासाठी हा प्रकल्प पाच वर्षांच्या कालावधीसाठी चालविला जाईल.

- क्लीन एअर कॅटॅलिस्ट हा कार्यक्रम **युएस एजन्सी फॉर इंटरनॅशनल डेव्हलपमेंट (यूएसएआयडी)** आणि **जागतिक संसाधन संस्था (डब्ल्यूआरआय)** आणि **पर्यावरण संरक्षण निधी (ईडीएफ)** यांसारख्या संस्थांकडून निम्न ते मध्यम उत्पन्न गटातील देशांमध्ये वायू प्रदूषण कमी करण्यासाठी चालविला जातो.

तृतीयपंथी व्यक्तींना कर्नाटक राज्यात नोकरीत आरक्षण

- सर्व शासकीय नोकऱ्यांमध्ये **तृतीयपंथी व्यक्तींना 1 टक्का** आरक्षण देणारे **कर्नाटक** देशातील पहिले राज्य बनले आहे.
- **कर्नाटक नागरी सेवा (सामान्य भरती) नियम 1977** मध्ये सुधारणा करून अधिसूचना जारी करण्यात आल्याची माहिती सरकारने उच्च न्यायालयाला दिली. हे आरक्षण सामान्य तसेच आरक्षित प्रवर्गात देण्यात येणार आहे.
- सरकारी नोकऱ्यांसाठी अर्ज मागवताना अधिसूचना प्रकाशित होताना लिंग निवडीबाबत **पुरुष आणि महिला** पर्यायासह **'इतर'** हा पर्याय जोडणे आवश्यक आहे.

नागालँडमधील भूत जोलोकिया मिरच्यांची लंडनला निर्यात

- **नागालँडमधील** राजा मिरची किंवा **भूत जोलोकिया** या नावाने ओळखल्या जाणाऱ्या **'राजा मिरचा'** ची पहिल्यांदाच **लंडनला** निर्यात करण्यात आली आहे.
- स्कोव्हिल हीट युनिटवर आधारित जगातील सर्वात तिखट मिरच्यांच्या यादीत ही मिरची पहिल्या पाचात आहे.
- या मिरचीला **2008** साली **जीआय टॅग** देण्यात आले असून **2007** साली **गिनीज वर्ल्ड रेकॉर्ड बुकने** तिला जगातील सर्वात तिखट मिरची म्हणून घोषीत केले.

केरळ पोलिसांचा 'पिंक प्रोटेक्शन' प्रकल्प

- **केरळ पोलिसांनी** सार्वजनिक, खासगी आणि डिजिटल ठिकाणी महिलांच्या सुरक्षिततेसाठी **'पिंक प्रोटेक्शन' प्रकल्प** राबविण्यास सुरुवात केली आहे.
- यात 10 घटक आहेत, त्यातील एक विद्यमान पिंक पोलिस पेट्रोलिंग सिस्टम, **पिंक जनमैत्री बीट** सक्रिय करणे हा आहे.
- पंचायत सदस्य, शेजारी आणि इतर स्थानिकांकडून माहिती गोळा करतील आणि पुढील कारवाईसाठी स्टेशन हाऊस अधिकाऱ्यांकडे देतील.

- **केरळ राज्य रस्ता परिवहन महामंडळ (केएसआरटीसी)** आणि खासगी बस आणि शाळा, महाविद्यालये आणि बसस्थानकांसह अन्य सार्वजनिक ठिकाणी खास प्रशिक्षित महिला पोलिस अधिकारी तैनात करण्यात येतील. सर्व **14** जिल्ह्यांमध्ये **पिंक नियंत्रण कक्षांची** स्थापना करण्यात आली आहे.
- गर्दीच्या ठिकाणी समाजकंटकांची उपस्थिती शोधण्यासाठी आणि कारवाई करण्यासाठी **पिंक शॅडो गस्त पथकही** तैनात केले जाईल.
- प्रकल्पाचा एक भाग म्हणून **"पिंक रोमियो"** नावाचे महिला पोलिस अधिकाऱ्यांचे बुलेटस्वार गस्ती पथकही सुरू करण्यात आली आहेत.

राजस्थान सरकारचे 'मिशन निर्यातक बनो'

- राजस्थान सरकारच्या **उद्योग विभाग** आणि **राजस्थान राज्य औद्योगिक विकास व गुंतवणूक महामंडळ (आरआयआयसीओ)** यांनी राज्यातील इच्छुक निर्यातदारांना प्रोत्साहन देण्यासाठी **'मिशन निर्यातक बनो'** अभियान सुरू केले आहे.
- त्यांच्या व्यवसायांचा परदेशात विस्तार करण्यास इच्छुक असलेल्या स्थानिक व्यापाऱ्यांना पुढील टप्प्यांत सहाय्य करणे हा या अभियानाचा उद्देश आहे. यामध्ये प्रशिक्षण, आवश्यक कागदपत्रे मिळवून देणे, राजस्थान निर्यात प्रोत्साहन परिषद मध्ये नोंदणी आणि निर्यात आणि व्यापार संचालनात सहाय्य यांचा समावेश आहे.
- तसेच नवीन व्यवसायांना सुरुवातीच्या तीन वर्षांसाठी अनेक राज्यस्तरीय मंजुरीतून सूट देण्यात आली आहे.

आंतरराष्ट्रीय बातम्या

जगातील पहिला थ्रीडी-प्रिंटेड स्टील पूल ॲमस्टरडॅममध्ये उघडण्यात आला

- **नेदरलँड्सच्या ॲम्सटरडॅम** येथे जगातील **पहिला थ्रीडी-प्रिंटेड स्टील पूल** लोकांसाठी खुला करण्यात आला.याची निर्मिती एमएक्स 3 डी द्वारे करण्यात आली आहे.
- या पुलाचे उद्घाटन नेदरलँड्सची राणी **हर मॅजेस्टी क्वीन मेक्सिमा** यांनी केले.

आंतरराष्ट्रीय सौर आघाडीत स्वीडन सामील

- नूतनीकरणक्षम उर्जा आणि शाश्वत विकासाला प्रोत्साहन देण्याच्या उद्देशाने **भारताचा** पुढाकाराने सुरु झालेल्या **आंतरराष्ट्रीय सौर आघाडीत (आयएसए)** समाविष्ट होण्यास **स्वीडन** ने संमती दर्शविली आहे.
- शाश्वत भविष्यासाठी नावीन्यपूर्ण भागीदारी अधिक दृढ करण्यासाठी दोन्ही बाजूंनी एप्रिल 2018 मध्ये, पंतप्रधान मोदींनी स्टॉकहोमला दिलेल्या भेटीत सहमती दर्शविली होती.

युनायटेड किंगडममध्ये नोंद संसर्गाची 'नॉरोव्हायरस'

- **युनायटेड किंगडम** मध्ये आता **नॉरो विषाणूचा** उद्रेक झाला असून जवळपास **154** लोकांना या विषाणूची लागण झाल्याची माहिती **पब्लिक हेल्थ इंग्लंड (पीएचई)** ने दिली.

- **रोग नियंत्रण व प्रतिबंध केंद्राच्या (सीडीसी)** नुसार नॉरोविषाणू अतिशय संसर्गजन्य असून त्यामुळे अतिसार आणि उलट्या होतात.
- नॉरो विषाणूची **उलट्या, अतिसार, पोटदुखी आणि मळमळ** तसेच आतड्यांमधून किंवा पोटात जळजळ **(तीव्र गॅस्ट्रोएन्टेरिटिस)** ही लक्षणे आहेत.डोकेदुखी, ताप आणि शरीर वेदना ही या विषाणूची इतर लक्षणे आहेत.
- लोकांमध्ये सामान्यत: **12 ते 48 तासांच्या** आत लक्षणे विकसित होतात आणि ती **1 ते 3 दिवसांपर्यंत** टिकू शकतात.

फिलीपिन्सने गोल्डन राईस लागवडसाठी मान्यता दिली

- **फिलिपिन्स** हा **अनुवंशिकरित्या सुधारित "सोनेरी तांदूळ"(गोल्डन राईस)** च्या व्यावसायिक उत्पादनास मान्यता देणारा जगातील पहिला देश ठरला आहे. तांदळाची ही जात मुलांमधील कुपोषण कमी करण्यासाठी अत्यंत उपयुक्त सिद्ध झाली आहे.
- **आंतरराष्ट्रीय तांदूळ संशोधन संस्थेच्या (आयआरआरआय)** सहकार्याने **कृषी विभाग -फिलिपीन्स राईस रिसर्च इन्स्टिट्यूट (डीए-फिलरिस)** विभागाने सुमारे दोन दशकांच्या संशोधनानंतर सुवर्ण तांदूळ विकसित केला आहे.
- पिवळ्या चमकदार रंगामुळे या गोल्डन राईस असे नाव देण्यात आले असून हा तांदूळ **अ जीवनसत्त्वाने** समृद्ध आहे.
- या तांदळामुळे सहा महिने ते पाच वर्षे वयोगटातील मुलांमधील रातंधळेपणा तसेच कुपोषण यावर महत्त्वाचा उपाय आहे.
- दक्षिण व आग्नेय आशियातील व्यापारी संउत्पादनासाठी मंजूरी मिळालेला हा पहिला अनुवांशिकरित्या सुधारित भात आहे.

जागतिक वारसा स्थळे: पासेओ डेल प्राडो बुलेव्हार्ड आणि रेटिओ उद्यान

- स्पेनमधील माद्रिदच्या ऐतिहासिक **पासेओ डेल प्राडो बुलेव्हार्ड** आणि **रेटिओ उद्यान** यांचा **युनेस्कोच्या जागतिक वारसा स्थळांचा** यादीत समावेश करण्यात आला आहे.

इंडोनेशियात जगातील सर्वात मोठे तरंगते सौर क्षेत्र

- **सिंगापूरच्या सनसेप ग्रुपने इंडोनेशियातील बाटम शहरात** जगातील **सर्वात मोठे तरंगते सौर क्षेत्र** आणि **उर्जा संचय प्रणाली** तयार करण्यासाठी 2 अब्ज डॉलर्स खर्च करण्याची योजना आखली आहे ज्यामुळे या शहराची नूतनीकरणक्षम वीज उत्पादन क्षमता दुप्पट होणार आहे.
- या सौर क्षेत्राची एकूण क्षमता **2.2 गिगावॅट्स** असणार आहे. या फार्म मुळे बाटम बेटातील दुरियांकांग जलाशयातील 1600 हेक्टर (4000 एकर) क्षेत्र व्यापेल जाईल.

उझबेकिस्तानने "मध्य आणि दक्षिण एशिया: प्रादेशिक संपर्क,आव्हाने आणि संधी " या आशयाची उच्चस्तरीय आंतरराष्ट्रीय परिषद ताशकंद येथे आयोजित केली आहे.

- ही परिषद उझबेकिस्तानचे अध्यक्ष **शावकत मिर्झीयोयेव** यांच्या पुढाकाराने आयोजित करण्यात आली होती.आंतरराष्ट्रीय परिषदेला संयुक्त राष्ट्र संघटनेचे सरचिटणीस अँटोनियो गुटेरेस यांनी आभासी पद्धतीने संबोधित केले.
- भारतातर्फे केंद्रीय परराष्ट्र **एस. जयशंकर** यांनी या परिषदेला हजेरी लावली. डॉ. जयशंकर यांनी मध्य आशियाई देशांकरिता इराणमधील **चाबहार बंदर** समुद्रापर्यंत 'सुरक्षित, व्यवहार्य आणि अखंड मार्ग' आहे असे प्रतिपादन केले.
- **आंतरराष्ट्रीय उत्तर-दक्षिण परिवहन कॉरिडोर (आयएनएसटीसी)** मध्ये या बंदराचा समावेश करण्याचा प्रस्ताव देण्यात आला आहे तसेच चाबहार बंदराच्या संयुक्त वापरावर **भारत-उझबेकिस्तान-इराण-अफगाणिस्तान** या चार देशांचा संयुक्त कार्य गट तयार करण्यात आला आहे.

केअर रेटिंग्ज नुसार भारताची जीडीपी वाढ 8.8% – 9%

- **केअर रेटिंग्स संस्थेचा** असा अंदाज आहे की **चालू आर्थिक वर्षात, 2021-22 (एफवाय 22)** भारताच्या सकल देशांतर्गत उत्पादनाच्या **(जीडीपी) वाढीचा दर 8.8 ते 9 %** असेल.
- भारताची वित्तीय तूट **रु.17.38 लाख करोड ते रु.17.68 लाख करोड** असेल असा अंदाज देखील या वित्तीय अहवालात वर्तविण्यात आला आहे.
- या अहवालानुसार भारतीय अर्थव्यवस्थेचे मुख्य वाढीची क्षेत्र **कृषी** आणि **औद्योगिक क्षेत्र** असतील.

ब्राझिलमधील शहर रिओ दि जानेरो येथील निसर्ग उद्यान साइटिओ बर्ल मार्क्सला युनेस्कोच्या जागतिक वारसा स्थळांच्या यादीमध्ये समाविष्ट करण्यात आले आहे.

- या उद्यानात **3500** हून अधिक रिओ शहरातील स्थानिक प्रजातींची झाडे असून हे उद्यान वनस्पति व निसर्ग प्रयोगासाठी प्रयोगशाळा मानले जाते.
- या जागेचे नाव ब्राझिलचे लँडस्केप आर्किटेक्ट **बर्ल मार्क्स** यांच्या नावावर ठेवले गेले आहे.

गुगलची मुख्य कंपनी अल्फाबेट लवकरच इंट्रिन्सिक नावाची नवीन रोबोटिक्स कंपनी सुरू करणार

- ती औद्योगिक रोबोट्ससाठी सॉफ्टवेअर बनविण्यावर भर देईल.
- अल्फाबेटच्या वेमो, विंग आणि व्हेरीली यांसारख्या नव-तंत्रज्ञान संस्था आहेत त्यात आता इंट्रिन्सिकची भर पडेल.

76 व्या यूएनजीएच्या अध्यक्षपदी मालदीव ची निवड

- **मालदीवचे** परराष्ट्र मंत्री **अब्दुल्ला शाहिद** यांची **संयुक्त राष्ट्र महासभेच्या (यूएनजीए) 76 व्या** अधिवेशनाचे अध्यक्षपदी निवडणूक झाली आहे.
- संयुक्त राष्ट्राच्या (यूएन) इतिहासात प्रथमच यूएनजीएमध्ये मालदीव अध्यक्षपद भूषवणार आहे. मालदीवने **1965** साली युएन चे सदस्यत्व स्वीकारले.

नियुक्ती बातम्या

रश्मी आर दास यांची यूएन कर समितीवर नेमणूक

- **अर्थ मंत्रालयाच्या सहसचिव रश्मी रंजन दास** यांची **संयुक्त राष्ट्रसंघाच्या कर समितीमध्ये 2021 ते 2025** या कालावधी करिता **सदस्य** म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे.

- युए आंतरराष्ट्रीय सहकारासाठी तज्ञ समिती या नावाने ओळखली जाणारी ही समिती सदस्य राष्ट्रांना डिजिटल अर्थव्यवस्था, व्यापाराचे जागतिकीकरण, गुंतवणूक आणि सतत ढासळते पर्यावरण या पार्श्वभूमीवर कर धोरण आखण्यासाठी आणि अंमलबजावणी करण्यासाठी सहाय्य करते.
- ही समिती देशांना अनेकविध करआकारणी करण्यापासून रोखण्यासाठी, त्यांचे कर आधार विस्तृत करण्यासाठी, त्यांचे कर प्रशासनास बळकट करण्यासाठी आणि आंतरराष्ट्रीय कर चुकवेगिरी रोखण्यासाठी केलेल्या प्रयत्नांना मदत करते.

शिव नाडर यांचा एचसीएल च्या एमडी पदाचा राजीनामा

- एचसीएल टेक्नॉलॉजीज लिमिटेडचे संस्थापक **शिव नाडर** यांनी वयाच्या 76 व्या वर्षी कंपनीच्या व्यवस्थापकीय संचालक **पदाचा राजीनामा** दिला आहे. तथापि नाडर कंपनीचे मानद अध्यक्ष आणि मुख्य सल्लगार म्हणून 5 वर्षे काम करणार आहेत.
- नाडर यांच्या जागी कंपनीचे अध्यक्ष आणि मुख्य कार्यकारी अधिकारी **विजयकुमार** यांची **व्यवस्थापकीय संचालक** म्हणून पाच वर्षांसाठी नियुक्ती करण्यात आली आहे.

नासिर कमल नवीन केंद्राचे सुरक्षा विमानचलन नागरी : महासंचालक

- वरिष्ठ आयपीएस अधिकारी **नासिर कमल** यांची **नागरी विमानचलन सुरक्षा केंद्राचे** नवीन **महासंचालक** म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे.
- ते उत्तर प्रदेश केडरचे 1986 बॅचचे भारतीय पोलिस सेवा (आयपीएस) अधिकारी आहेत. त्यांचा कार्यकाळ 31 जुलै 2022 पर्यंत असेल.

युसुफली, अबूधाबी सीसीआयचे उपाध्यक्ष

- अबू धाबी चेंबर ऑफ कॉमर्स अँड इंडस्ट्रीचे (एडीसीसीआय) उपाध्यक्षपदी लुलू समूहाचे अध्यक्ष एम ए युसुफ अली यांची नियुक्ती करण्यात आली आहे.
- प.पू. शेख मोहम्मद बिन झाएद अल नाह्यान यांनी अलीकडेच युसुफालीला **"अबू धाबी पुरस्कार 2021"** देऊन सन्मानित केले होते. हा आर्थिक विकास आणि परोपकार या क्षेत्रातील त्यांच्या जवळपास 5 दशकांच्या योगदानासाठी सर्वोच्च नागरी सन्मान आहे.

एडीसीसीआय बद्दल:

- एडीसीसीआय ही सर्वोच्च सरकार आहे. अबू धाबी येथे स्थापित सर्व व्यवसायाची संस्था आणि सरकार आणि व्यवसाय क्षेत्र यांच्यात प्रभावी पूल म्हणून कार्य करते.
- या भागातील सर्वात श्रीमंत आणि प्रभावी आर्थिक केंद्र असलेल्या अबू धाबीमधील प्रत्येक व्यवसाय प्रतिष्ठानला एडीसीसीआयचा परवाना मिळाला पाहिजे.
- 29 सदस्यांच्या मंडळामध्ये युसुफाली एकमेव भारतीय आहे, जो मुख्यत: एमिराटी व्यवसाय मालक आणि मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांची स्थापना करतो.

भारतीय जनता पक्षाच्या बैठकीत एकमताने लिंगायत समाजाचे आमदार बसवराज एस बोम्मई यांना कर्नाटकचे 23 वे मुख्यमंत्री म्हणून निवडण्यात आले आहे. ते बी.एस. येडियुरप्पा यांची जागा घेतील.

- यापूर्वी येडियुरप्पा सरकारमध्ये बसवराज बोम्मई गृहमंत्री होते. ते दोनवेळाचे विधान परिषदेचे आमदार आणि **हवेरी जिल्ह्यातील शिग्गाव** मतदार संघाचे तीन वेळा आमदार म्हणून निवडून आले आहेत

सीमा सुरक्षा दलाचे (बीएसएफ) महासंचालक (डीजी), राकेश अस्थाना यांची दिल्ली पोलिस आयुक्त म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे.

- 31 जुलै रोजी निवृत्त होणाऱ्या अस्थाना यांचा कार्यकाल मंत्रिमंडळाच्या नियुक्ती समितीने एका वर्षाने वाढविला आहे.
- 1984 बॅचचे आयपीएस अधिकारी अस्थाना यांनी यापूर्वी केंद्रीय अन्वेषण ब्युरोच्या विशेष संचालकपदी काम केले होते.

नजीब मिकाटी: लेबनॉनचे नवे पंतप्रधान

- राष्ट्राध्यक्ष **मिशेल आऊन** यांच्याशी बंधनकारक संसदीय सल्ल्यांनंतर झालेल्या मतदानात अब्जाधीश उद्योजक **नजीब मिकाटी** लेबनॉनचे **नवे पंतप्रधान** म्हणून निवडून आले आहेत.
- त्यांनी माजी **राजदूत नवाफ सलाम** यांचा 72-1 असा पराभव केला.

रमेश नायर: कॉलिअर्सचे भारतातील नवीन मुख्य कार्यकारी अधिकारी

- मालमत्ता सल्लागार **कॉलिअर्सने रमेश नायर** यांची भारतासाठी **मुख्य कार्यकारी अधिकारी (सीईओ)** आणि आशियातील व्यवस्थापकीय संचालक, बाजार विकास, म्हणून नियुक्ती केली आहे.
- नायर जेएलएल इंडियामधून कॉलियर्समध्ये दाखल झाले आहेत, जिथे त्यांनी मुख्य कार्यकारी अधिकारी आणि देशप्रमुख म्हणून काम पाहिले होते.

नूपुर चतुर्वेदी: भारत बिलपे च्या नवीन मुख्य कार्यकारी अधिकारी

- **भारत बिल पेमेंट सिस्टीमने** पेयू आणि एअरटेल पेमेंट्स बँकेच्या माजी कार्यकारी अधिकारी **नूपुर चतुर्वेदी** यांची नवीन **मुख्य कार्यकारी अधिकारी** म्हणून नियुक्ती केली आहे.

- जवळपास दोन दशकांच्या आपल्या कारकिर्दीत त्यांनी पेयू, एअरटेल पेमेंट्स बँक, सॅमसंग, आयएनजी वैश्य बँक आणि सिटीबँकमध्ये विविध वरिष्ठ भूमिकांमध्ये काम केले आहे.
- **2013** साली स्थापन झालेली **भारत बिलपे** ही ऑनलाइन आणि पुनरावर्ती बिलांच्या एजंट-आधारित देयके आणि एकात्मिक बिल देयक प्रणाली आहे.
- या वर्षी 1 एप्रिल रोजी एनपीसीआय ने आपले सर्व बीबीपीएस आदेश **एनपीसीआय भारत बिलपे मर्यादित (एनबीबीएल)** कडे हस्तांतरित केले आहेत.

अर्थव्यवस्था बातम्या

अन्य बँकांच्या संचालकांना पाच कोटी रुपयांपर्यंतची कर्ज वितरणाची आरबीआयची परवानगी

- **रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाने** (आरबीआय) इतर बँकांचे संचालक आणि संचालकांच्या नातलगांना कर्ज देण्याच्या नियमांमध्ये सुधारणा केल्या आहेत.
- या सुधारणांनुसार **बँकेचे संचालक स्वत:करिता किंवा जोडीदाराव्यतिरिक्त नातेवाईकांकरिता** संचालक मंडळाच्या परवानगीशिवाय **5 करोड** रुपयांपर्यंतची वैयक्तिक कर्जे मान्य करू शकतात. अशा कर्जासाठी पूर्वीची मर्यादा **25 लाख** होती.
- वैयक्तिक कर्ज म्हणजे व्यक्तींना देण्यात आलेली कर्जे आणि ग्राहक पत, शिक्षण कर्ज, घरे यासारख्या स्थावर मालमत्तेची निर्मिती किंवा वर्धित करण्यासाठी दिलेली कर्जे आणि शेअर्स, डिबेंचर इत्यादी आर्थिक मालमत्ता गुंतवणूकीसाठी दिलेली कर्जे.

ग्रीन हाऊसिंग फायनान्सला चालना देण्यासाठी एचडीएफसी लिमिटेडला आयएफसीने 250 दशलक्ष डॉलर्सची कर्ज दिले

- एचडीएफसी लिमिटेडला **ग्रीन हाऊसिंगसाठी** भारताच्या सर्वात मोठ्या गृहनिर्माण वित्तसंस्थेद्वारे वापरल्या जाणाऱ्या **जागतिक बँक समूहाची गुंतवणूक शाखा आंतरराष्ट्रीय फायनान्स कॉर्पोरेशन (आयएफसी)** कडून 250 दशलक्ष डॉलर्सचे कर्ज मिळाले आहे.
- ग्रीन हाऊसिंग हा देशातील लक्झरी बाजार म्हणून गणला जातो परंतु त्याला हवामान फायदे आहेत.
- **कर्जाचे फायदे:**
- कमी उत्पन्न असलेल्या लोकांसाठी अशा गृहनिर्माण प्रवेशात सुधारणा करुन त्यांचे स्वस्त गृहनिर्माण आणि उदयोन्मुख ग्रीन परवडणारे गृहनिर्माण पोर्टफोलिओ वाढविणे.
- **"सर्वांसाठी घरबांधणी"** करण्याच्या भारत सरकारच्या उद्दीष्टाशी जोडले गेलेले निधी, रोजगार मिळवून देण्यासही मदत करेल, ". ग्रीन किफायतशीर घरे भारताला पॅरिस कराराच्या अंतर्गत दिलेल्या वचनबद्धतेवर विश्वास ठेवण्यास मदत करू शकतात आणि **2030** पर्यंत कार्बन उत्सर्जनाचा एक तृतीयांश भाग 2005 च्या पातळीवरून कमी करू शकतात.

आयएमएफ नुसार वित्तीय वर्ष 22 मध्ये भारताची जीडीपी वाढ 9.5% होणार

- **आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीच्या (आयएमएफ)** सुधारित अंदाजानुसार **भारताच्या जीडीपीतील** वाढ वित्तीय वर्ष **2021-22** साठी आधीच्या 12.5% वरून घसरून **9.5%** एवढी होणार आहे.
- वित्तीय वर्ष **2022-23** साली भारताच्या सकल देशांतर्गत उत्पादनातील (जीडीपी) वाढ **8.5%** अशी वर्तविली आहे.
- तर जगाचा विचार केल्यास जीडीपी ची वाढ **2021-22** साली आधीच्या 4.9 % ऐवजी **6.0 %** होईल असा अंदाज बांधण्यात आला आहे.

आरबीआय लवकरच डिजिटल चलन सुरु करणार

- **रिझर्व्ह बँक** सध्या आपल्या स्वत:च्या डिजिटल चलन, **सेंट्रल बँक डिजिटल करन्सी (सीबीडीसी)** च्या टप्प्याटप्प्याने अंमलबजावणीच्या रणनीतीवर काम करीत आहे आणि लवकरच ती घाऊक आणि किरकोळ माध्यमाद्वारे याचे वितरण सुरु करणार आहे.
- **इक्वेडोर, ट्युनिशिया, सेनेगल, स्वीडन, एस्टोनिया, चीन, रशिया, जपान, व्हेनेझुएला आणि इस्त्राईल** या देशांनी स्वत:चे डिजिटल चलने बाजारात आणले किंवा त्याची प्रक्रिया सुरु आहे.

पेटीएम पेमेंट्स बँकने 1 कोटी फास्टटॅगचा टप्पा पार केला

- **एक कोटी फास्टटॅगचे** वितरण करणारी **पेटीएम पेमेंट्स बँक** देशातील **पहिली बँक** ठरली आहे. **नॅशनल पेमेंट्स कॉर्पोरेशन ऑफ इंडिया (एनपीसीआय)** ने दिलेल्या माहितीनुसार जून 2021 अखेरपर्यंत देशात एकूण **3.47 करोड** फास्टटॅगचे वितरण झाले असून त्यातील **28%** वाटा पेटीएम पेमेंट्स बँकेचा आहे.
- त्याचबरोबर पेटीएम पेमेंट्स बँक ही **राष्ट्रीय इलेक्ट्रॉनिक टोल संकलन (एनईटीसी)** कार्यक्रमांतर्गत टोल प्लाझाची भारतातील **सर्वात मोठी अधिग्राहक** ठरली आहे.

आरबीआयने ॲक्सिस बँकेला 5 कोटींचा दंड ठोठावला

- **रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाने** खासगी क्षेत्रातील बँक **ॲक्सिस बँकेला 5 कोटी** रुपयांचा आर्थिक दंड ठोठावला आहे.
- दंड हा '**कॉर्पोरेट ग्राहक म्हणून प्रायोजक बँका आणि एससीबी / यूसीबी दरम्यान पेमेंट यंत्रेणेचे बळकटीकरण**', '**बँकांमधील सायबर सुरक्षा आराखडा**', 'आरबीआय (बँकांद्वारे वित्तीय सेवा पुरविणे) नियम,2016 च्या निर्देशांच्या काही तरतुदींचे उल्लंघन आणि पालन न करण्याबद्दल आहे.
- **बँकिंग नियमन कायदा 1949** च्या कलम 47 ए (1) (सी) आणि कलम 46 (4) (आय) तरतुदींनुसार हा दंड आकारण्यात आला आहे.

लडाख जे अँड के बँकेतील 8.23% भागभांडवल ग्रहण करणार

- **रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाने** केंद्रशासित प्रदेश **लडाखच्या** शासनास **जम्मू आणि काश्मीर बँकेतील 8.23% भागभांडवलाचे** अधिग्रहण करण्याच्या प्रस्तावाला मंजुरी दिली आहे.
- जम्मू- काश्मीर सरकारच्या 30 ऑक्टोबर 2020 च्या 8.23% भागभांडवल लडाखच्या शासनाला हस्तांतरित करण्याच्या निर्णयाला यामुळे अधिमान्यता प्राप्त झाली आहे.

रिझर्व्ह बँकेने मडगाव अर्बन को-ऑपरेटिव्ह बँक लिमिटेड, मडगाव, गोवाचा परवाना रद्द केला आहे.

- सध्याची बिकट आर्थिक स्थितीमुळे आपल्या सध्याच्या ठेवीदारांना पूर्ण पैसे देऊ शकत नसल्याच्या कारणामुळे **रिझर्व्ह बँकेने मडगाव अर्बन को-ऑपरेटिव्ह बँक लिमिटेड, मडगाव, गोवाचा** परवाना रद्द केला आहे.
- सुमारे 99 टक्के ठेवीदारांना त्यांच्या ठेवींची पूर्ण रक्कम **डिपॉझिट इन्शुरन्स आणि क्रेडिट गॅरंटी कॉर्पोरेशन (डीआयसीजीसी)** कडून मिळेल.
- सहकारी संस्थांच्या निबंधक, गोवा यांनाही बँक बंद करण्यासाठी आदेश जारी करण्याची आणि बँकेसाठी लिक्विडेटरची नियुक्ती करण्याची विनंती करण्यात आली आहे.

कराराच्या बातम्या

प्रगत तंत्रज्ञानाच्या प्रशिक्षणासाठी सीआरपीएफ आणि सी-डीएसी बरोबर सामंजस्य करार केला

- **केंद्रीय राखीव पोलिस दलाने (सीआरपीएफ)** प्रगत तंत्रज्ञानामध्ये सैन्याच्या मनुष्यबळाला प्रशिक्षण देण्यासाठी आणि संयुक्त प्रकल्प हाती घेण्यासाठी **सेंटर फॉर डेव्हलपमेंट ऑफ एडव्हान्स कंप्यूटिंग** (सी-डीएसी) बरोबर सामंजस्य करार केला आहे.
- इंटरनेट ऑफ थिंग्ज (आयओटी), सायबर सुरक्षा, **एआय इत्यादी प्रगत क्षेत्रात मनुष्यबळाचे प्रशिक्षण** देऊन सीआरपीएफच्या तांत्रिक क्षमता वाढविण्याचे या सामंजस्य कराराचे उद्दीष्ट आहे.

मारुती सुझुकी आणि पुणे विद्यापीठ तरुणांना प्रशिक्षण देणार

- **मारुती सुझुकी इंडिया लिमिटेडने** महाराष्ट्राच्या **सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाशी** युवकांना **ऑटोमोबाईल रिटेलमध्ये** प्रशिक्षण देण्यासाठी भागीदारीची घोषणा केली आहे.
- विद्यार्थ्यांना याद्वारे **तीन वर्षांचा किरकोळ बाजार व्यवस्थापनाचा व्यावसायिक अभ्यासक्रम** शिकविला जाणार आहे.
- या मध्ये एक वर्ष वर्ग शिक्षण आणि 2 वर्षे मारुती सुझुकी च्या अधिकृत विक्रेत्याकडे प्रशिक्षण असणार आहे.

एचडीएफसी, आयसीआयसीआय आणि ॲक्सिस बँकेने ब्लॉकचेन उद्योगात गुंतवणूक

- भारतातील तीन सर्वात मोठ्या खाजगी सावकार – **आयसीआयसीआय बँक, एचडीएफसी बँक आणि ॲक्सिस बँकेने** ब्लॉकचेन आधारित वित्तीय तंत्रज्ञान कंपनी **आयबीबीआयसी प्रायव्हेट लिमिटेड** मध्ये गुंतवणूक केली आहे.
- वितरित लेजर तंत्रज्ञान (डीएलटी) निर्माण आणि अंमलबजावणीसाठी एक व्यासपीठ प्रदान करण्याच्या उद्देशाने आयबीबीआयसी या वर्षी 25 मे रोजी आर्थिक तंत्रज्ञान कंपनी म्हणून नोंदणी केली.

सरकारची वित्तीय तूट वार्षिक उद्दिष्टाच्या 18.2%

- **लेखा महा नियंत्रक (सीजीए)** ने जारी केलेल्या आकडेवारीनुसार, केंद्र सरकारची **वित्तीय तूट** जूनच्या अखेरीस **2.74 लाख कोटी** रुपये किंवा वार्षिक अर्थसंकल्पीय अंदाजाच्या **18.2 टक्के** होती.
- जून 2020 च्या अखेरीस वित्तीय तूट 2020-21 च्या अर्थसंकल्पीय अंदाजाच्या (बीई) **83.2 टक्के** होती.
- 2020-21 साठी वित्तीय तूट किंवा खर्च आणि महसुलातील फरक हे **स्थूल राष्ट्रीय उत्पादनाच्या (जीडीपी)** 9.3 टक्के होती.
- सीजीएच्या आकडेवारीनुसार, सरकारला जून 2021 पर्यंत **5.47 लाख कोटी रुपये** (एकूण जमेच्या संबंधित बीई 2021-22 च्या 27.7 टक्के) प्राप्त झाले. या रकमेमध्ये कर महसूल 4.12 लाख कोटी रुपये, करेतर महसूल 1.27 लाख कोटी आहे आणि कर्ज विरहित भांडवली जमा 7,402 कोटी.
- जून 2020 च्या अखेरीस एकूण जमा बीईच्या 6.8 टक्के. एकूण महसुली खर्चापैकी **1.84 लाख कोटी** रुपये व्याज खर्च आणि सुमारे **1 लाख कोटी** रुपये अनुदान खर्च होता.

समिट आनि कॉन्फरन्स बातम्या

ताजिकिस्तानमध्ये एससीओ संरक्षण मंत्र्यांची बैठक

- भारताचे संरक्षण मंत्री **राजनाथ सिंह शांघाय सहकार संघटनेच्या (एससीओ)** सदस्य देशांच्या **संरक्षण मंत्र्यांच्या वार्षिक बैठकीत** सहभागी होण्यासाठी 27 ते 29 जुलै दरम्यान **ताजिकिस्तानच्या दुशांबे** येथे तीन दिवसीय दौऱ्यावर आहेत.
- संरक्षण मंत्री आपले ताजिकिस्तानचे समकक्ष **कर्नल जनरल शेराली मिरझो** यांची भेट घेऊन द्विपक्षीय मुद्द्यांबाबत आणि परस्पर स्वारस्याच्या इतर मुद्द्यांवर चर्चा करतील.

बंगळुरू इंटरनॅशनल एअरपोर्ट लिमिटेड (बीआयएल) ने 'आयबीएम' कंपनीसोबत 'एअरपोर्ट इन बॉक्स' व्यासपीठ उभारणाऱ्यासाठी करार केला आहे.

- बेंगळुरू इंटरनॅशनल एअरपोर्ट लिमिटेड (बीआयएल) ला त्याची उत्पादकता सुधारण्यासाठी, माहिती तंत्रज्ञान सेवा स्वयंचलित करण्यासाठी, प्रवासी वाहतुकीत भविष्यातील वाढ हाताळण्यासाठी आणि खर्च कमी करण्यास मदत करण्यासाठी हा भागीदारी करार मदत करणार आहे.

केंद्रीय माध्यमिक शिक्षण मंडळ(सीबीएसई) आणि इंटेल यांनी भारतातील प्रत्येकासाठी कृत्रिम बुद्धिमत्ता (एआय) ची मूलभूत समज निर्माण करण्याच्या उद्देशाने 'एआय फॉर ऑल उपक्रम सुरू करण्याची घोषणा केली.

- एआय फॉर ऑल हा 4 तासांचा, स्व-गती असलेला शैक्षणिक कार्यक्रम आहे जो एआयला सर्वसमावेशक पद्धतीने शिकवितो.
- **पहिल्या** वर्षामध्ये 1 लाख नागरिकांना एआय बाबत परिचय देण्याचे उद्दिष्ट या कार्यक्रमाचे आहे.

पुरस्कार बातम्या

जागतिक क्रमवारीत प्रथम स्थानावर असलेल्या दिव्यांग बॅडमिंटनपटू प्रमोद भगत याला 2019 सालचा सर्वोत्तम दिव्यांग खेळाडू म्हणून इंडिअन स्पोर्ट्स ऑनर द्वारा नामांकित करण्यात आले आहे.

- भारतीय स्पोर्ट्स ऑनर्स हा पुरस्कार **आरपीएसजी** समूहाकडून **विराट कोहली फाउंडेशनच्या** सहकार्याने भारतातील उत्कृष्ट खेळाडूंना देण्यात येतो. या पुरस्काराची सुरुवात **2017** साली झाली.
- यावर्षी **दुबई पॅरा-बॅडमिंटन स्पर्धेत** दोन सुवर्ण पदके व कांस्यपदक जिंकणारा भगत 24 ऑगस्टपासून टोकियोमध्ये सुरू होणाऱ्या पॅरालंपिकमधील एकेरी आणि मिश्र दुहेरी स्पर्धेत भाग घेणार आहे.

बुकर पारितोषिकाच्या शर्यतीत संजीव सहोटा

- भारतीय वंशाचे ब्रिटीश लेखक,**संजीव सहोटा** यांना त्यांच्या '**चायना रूम**' या कादंबरीसाठी नोबेल पुरस्कार विजेते **काझुओ इशिगुरो** आणि पुलिझर पुरस्कार विजेते **रिचर्ड पॉवर्स** यांच्यासमवेत प्रतिष्ठित **बुकर पुरस्कार 2021** साठी शेवटच्या **13 लेखकांमध्ये नामांकन** मिळाले आहे.
- सहा पुस्तकांची संक्षिप्त यादी सप्टेंबरमध्ये जाहीर करण्यात येईल आणि 3 नोव्हेंबर ला लंडन ला एका समारंभात विजेत्याचे नाव घोषीत करण्यात येईल.

वैदेही डोंगरे ही सौंदर्य स्पर्धेत मिस इंडिया यूएसए 2021

- **मिशिगन** येथील 25 वर्षीय युवती **वैदेही डोंगरे** हिने सौंदर्य स्पर्धेत **मिस इंडिया यूएसए 2021** हा किताब जिंकला आहे. जॉर्जियाची **अर्शी ललानी** दुसऱ्या तर नॉर्थ कॅरोलिनाची **मीरा कासारी** तिसऱ्या स्थानावर आहेत.
- **आंतरराष्ट्रीय** संबंधांमध्ये शिक्षण घेतलेल्या डोंगरे हिने **कथ्थक** नृत्यातून भारतीय शास्त्रीय नृत्याची निर्दोष कामगिरी केल्याबद्दल स्पर्धेमध्ये '**मिस टॅलेंटेड**' हे विजेतेपद पटकावले.
- या स्पर्धेत **मिस इंडिया यूएसए, मिसेस इंडिया यूएसए आणि मिस टीन इंडिया यूएसए** असे तीन विजेते निवडण्यात आले.

आशा भोसले यांना 2021 चा प्रतिष्ठित महाराष्ट्र भूषण पुरस्कार प्राप्त

- मुख्यमंत्री **उद्धव ठाकरे** यांच्या अध्यक्षतेखालील **महाराष्ट्र भूषण पुरस्कार निवड समितीने** या प्रतिष्ठित पुरस्कारासाठी दिग्गज पार्श्वगायिका **आशा भोसले** यांची एकमताने निवड केली आहे.
- आशा भोसले यांची कारकीर्द 1943 मध्ये सुरू झाली असून सात दशकांहून अधिक काळ चालली आहे. त्यांनी एक हजाराहून अधिक चित्रपटांसाठी पार्श्वगायन केले आहे.
- आशा भोसले यांना अधिकृतपणे **गिनीज बुक ऑफ वर्ल्ड रेकॉर्डने** संगीत इतिहासातील सर्वाधिक ध्वनिमुद्रित कलाकार म्हणून मान्यता दिली आहे.
- भारत सरकारने त्यांना **2000** मध्ये **दादासाहेब फाळके** पुरस्काराने आणि **2008** मध्ये **पद्मविभूषण** पुरस्काराने सन्मानित केले आहे.

ग्राफिक कलाकार आनंद राधाकृष्णन आयसनर पुरस्काराने सन्मानित

- ग्राफिक कलाकार **आनंद राधाकृष्णन** यांना कॉमिक्स विश्वाच्या ऑस्कर समकक्ष मानला जाणारा प्रतिष्ठित **विल आयसनर कॉमिक इंडस्ट्री** पुरस्कार यूकेस्थित रंगकर्मी **जॉन पिअर्सन** यांच्यासह देण्यात आला आहे.
- **"सर्वोत्कृष्ट चित्रकार/मल्टीमीडिया कलाकार (अंतर्गत कला)"** या वर्गवारीत त्यांना हा पुरस्कार मिळाला.
- ऑक्टोबर 2020 मध्ये इमेज कॉमिक्सने प्रकाशित केलेल्या लेखक **राम व्ही**. यांच्या **ब्लू इन ग्रीन** या ग्राफिक कादंबरीतील कलाकृतीसाठी हा पुरस्कार देण्यात आला.
- **1987** मध्ये कॉमिक्ससाठी लोकप्रिय **किर्बी पुरस्कार** बंद केल्यानंतर **1988** साली अमेरिकन कॉमिक्स संपादक **डेव ओल्ब्रिच** यांनी लेखक आणि कलाकार **विल आयसनर** यांच्या सन्मानार्थ या पुरस्काराची सुरुवात केली.
- दरवर्षी **सॅन दिएगो कॉमिक-स्पर्धेत** या पुरस्कारांची घोषणा केली जाते.

अहवाल आणि निर्देशांक बातम्या

भारताच्या युनेस्कॅप स्कोअरमध्ये सुधारणा

- **यूएन डिजिटल आणि शाश्वत व्यापार सुलभता 2021** च्या जागतिक सर्वेक्षणात **भारताने 90.32** टक्क्यांची नोंद केली आहे. 2019 मध्ये भारताची गुणसंख्या **78.49 टक्के** होती.
- **दक्षिण आणि दक्षिण-पश्चिम आशिया प्रदेश (63.12%)** आणि **आशिया पॅसिफिक प्रदेश (65.85%)** च्या तुलनेत भारत सर्वोत्कृष्ट कामगिरी करणारा देश आहे.भारताची एकूण गुणसंख्या ईयूच्या सरासरी गुणांपेक्षा अधिक आहे.
- **भारताचे 5 मुख्य निर्देशांकांचे गुण:**
- **पारदर्शकता**: 2021 मध्ये 100% (2019 मध्ये 93.33%)
- **औपचारिकता**: 2021 मध्ये 95.83% (2019 मध्ये 87.5%)
- **संस्थात्मक व्यवस्था आणि सहकार्य**: 2021 मध्ये 88.89% (2019 मध्ये 66.67%)

- **डिजिटल व्यापार**: 2021 मध्ये 96.3% (2019 मध्ये 81.48%)
- **आंतरराष्ट्रीय डिजिटल व्यापार**: 2021 मध्ये 66.67% (2019 मध्ये 55.56%)
- **सर्वेक्षणाविषयी:**
- **2015** पासून **संयुक्त राष्ट्रांचा एशिया पॅसिफिक करिता आर्थिक आणि सामाजिक आयोग (यूएनईएससीएपी)** द्वारे हे सर्वेक्षण दर **दोन वर्षांनी** घेतले जाते. जे देशांना आंतरराष्ट्रीय व्यापाराची वेळ आणि किंमत कमी करण्यास तसेच व्यवसायांना त्यांच्या गुंतवणूकीच्या निर्णयामध्ये मदत करण्यासाठी सहाय्य करते.
- सर्वेक्षणात डब्ल्यूटीओच्या व्यापार सुलभता कराराद्वारे व्यापलेल्या 58 व्यापार सुलभता उपायांच्याआधारे **143 देशांचे** मूल्यांकन केले गेले आहे.

भारत डब्ल्यूटीओच्या पहिल्या 10 कृषी उत्पन्न निर्यातदारांमध्ये

- **जागतिक व्यापार संघटनेच्या (डब्ल्यूटीओ)** नुकत्याच जाहीर केलेल्या मागील 25 वर्षातील कृषी व्यापारावरील अहवालानुसार **2019** साली **भारत** जगातील पहिल्या 10 **कृषी उत्पन्न निर्यातदारांमध्ये** दाखल झाला आहे.
- या व्यापारात तांदूळ, सोयाबीन, कापूस आणि मांस यांच्या निर्यातीत महत्त्वपूर्ण हिस्सा आहे. या अहवालात भारताचा क्रमांक **9 वा** असून भारताचा एकूण वाटा **3.1%** आहे.
- 'मांस आणि खाद्यतेल' वर्गवारीत भारताचा वाटा 4% असून भारत 8 व्या स्थानावर आहे. या अहवालात युरोपिअन युनिअन 16.1 % वाट्यासह पहिल्या क्रमांकावर आहे.

संरक्षण बातम्या

भारतीय सैन्याची स्कीइंग मोहीम "एआरएमएक्स -21"

- **10 मार्च ते 6 जुलै** दरम्यान हिमालय पर्वतरांगामध्ये आयोजित करण्यात आलेल्या **भारतीय सैन्याच्या स्कीइंग मोहिम (एआरएमएक्स -21)** ची संरक्षणमंत्री **राजनाथ सिंह** यांच्या हस्ते सांगता करण्यात आली.
- एआरएमएक्स -21 या मोहिमेची सुरुवात 10 मार्च रोजी **लडाखमधील कारा2कोरम** येथे झाली आणि या मोहिमेची सांगता 6 जुलै **मलारी, उत्तराखंड** येथे करण्यात आली.
- ही मोहीम एकूण **119 दिवस** चालली आणि एकूण **1660 किमी** अंतर पार केले.

कटलग एक्सप्रेस युद्धाभ्यास 2021

- भारतीय **नौदल जहाज तलवार** ने आफ्रिकेच्या पूर्व किनारपट्टीवर 26 जुलै 2021 ते 06 ऑगस्ट 2021 या कालावधीत आयोजित **कटलग एक्सप्रेस युद्धाभ्यास 2021** मध्ये भाग घेतला आहे.
- **पूर्व आफ्रिका आणि पश्चिम हिंद महासागरातील** राष्ट्रीय आणि प्रादेशिक सागरी सुरक्षेस चालना देण्यासाठी हा युद्धाभ्यास दरवर्षी आयोजित केला जातो.

इंद्रा 2021: भारतलष्करी रशिया- सराव

- **भारत आणि रशिया** यांच्यातील **संयुक्त युद्धाभ्यास इंद्रा** ची **12 वी** आवृत्ती 1 ते 13 ऑगस्ट 2021 दरम्यान **रशियातील वोल्गोग्रॅड** येथे आयोजित केली जाणार आहे.
- **इंद्रा -21** युद्धाभ्यासमुळे भारत आणि रशिया च्या सैन्यामधील परस्पर विश्वास आणि परस्पर कार्यक्षमता आणखी मजबूत होईल आणि दोन्ही देशांचे सैन्य सर्वोत्तम पद्धती सामायिक करण्यात सक्षम होतील.

भारत आणि इंडोनेशिया दरम्यान सीओआरपीएटी युद्धाभ्यास

- **भारत** आणि **इंडोनेशिया** दरम्यान **सीओआरपीएटी** या नौदलाच्या संयुक्त युद्धाभ्यासाची **36 वी** आवृत्ती हिंदी महासागर क्षेत्रात 30 आणि 31 जुलै 2021 रोजी आयोजित केली जात आहे.
- भारतातर्फे **आयएनएस शरयू** आणि इंडोनेशियातर्फे **केआरआय बंग तोमो** या सरावात भाग घेणार आहेत.
- कोव्हीड-19 च्या महामारीच्या पार्श्वभूमीवर हा व्यायाम **'संपर्क न करता, केवळ समुद्रात'** या तत्त्वावर आधारित आहे.
- या युद्धाभ्यास **2002** सालापासून वर्षातून दोन वेळा आयोजित केला जातो.

क्रीडा बातम्या

मीराबाई चानू यांना भारोत्तलनात रौप्य पदक

- **भारोत्तलनपटू मीराबाई चानू** हिने टोकियो ऑलिम्पिक 2020 स्पर्धेत **49 किलो** वजनी गटात **रौप्य पदक** पटकावून टोकियो ऑलिम्पिक मध्ये पदक मिळविणाऱ्या पहिल्या भारतीय खेळाडू ठरल्या आहेत.
- या स्पर्धेत चीनच्या **झिहुई हौने** सुवर्णपदक जिंकले तर इंडोनेशियाच्या **कान्तिका ऐसाने** कांस्यपदक जिंकले.
- **कर्णम मल्लेश्वरी** नंतर ऑलिम्पिक पदक जिंकणारी चानू केवळ दुसरी भारतीय आहे.
- **क्लीन अँड जर्क** प्रकारात **115 किलो** वजन उचलून मिराबाई चानू यांनी नवीन **ऑलिम्पिक विक्रम** नोंदविला आहे.

अदानी समूह टोकियो ऑलिम्पिकचे प्रायोजक

- सुरू असलेल्या टोकियो ऑलिम्पिक खेळांसाठी **भारतीय ऑलिम्पिक चमूचे** प्रायोजक म्हणून **भारतीय ऑलिम्पिक संघटनेने अदानी समूहाची** निवड केली आहे.
- आयओएचे सरचिटणीस **राजीव मेहता** यांनी या निर्णयाची माहिती दिली.
- आयओएने यापूर्वी **अमूल, एमपीएल स्पोर्ट्स फाऊंडेशन, जेएसडब्ल्यू स्पोर्ट्स** यासह विविध खाजगी संस्थांशी प्रायोजित करार केले आहेत.

नंगंगॉम बाला देवी: एआयएफएफ वर्षातील सर्वोत्कृष्ट महिला फुटबॉलपटू

- भारताच्या राष्ट्रीय संघातील आघाडीच्या फळीतील खेळाडू **नंगंगॉम बाला देवी** हिची **अखिल भारतीय फुटबॉल महासंघातर्फे** 2020-21 साठी **वर्षातील सर्वोत्कृष्ट महिला फुटबॉलपटू** म्हणून निवड करण्यात आली आहे.
- बाला सध्या स्कॉटलंडमधील रेंजर एफसीकडून खेळत असून युरोपमधील क्लबसह व्यावसायिक करारावर स्वाक्षरी करणारी ती पहिली भारतीय महिला फुटबॉलपटू आहे.

चीनच्या याँग किआनने

- 24 जुलै रोजी असाका शूटिंग रेंजमध्ये **चीनच्या याँग किआनने** महिलांच्या **10 मीटर एअर रायफल** अंतिम फेरीत **सुवर्णपदक** जिंकत **टोकियो ऑलिम्पिक 2020** क्रीडा स्पर्धेतील **पहिले सुवर्णपदक** मिळवण्याचा पराक्रम केला.
- या स्पर्धेत **रशियाच्या अनास्तासिया गलाशिनाने** रौप्यपदक जिंकले तर **स्विझर्लंडच्या नीना क्रिस्टनने** कांस्यपदक जिंकले.

प्रिया मलिकने जागतिक कॅडेट कुस्ती स्पर्धेत सुवर्णपदक जिंकले

- भारतीय कुस्तीपटू **प्रिया मलिकने** हंगेरीच्या बुडापेस्ट येथे झालेल्या **2021 च्या जागतिक कॅडेट कुस्ती स्पर्धेत सुवर्णपदक** जिंकले आहे.
- तिने महिलांच्या 73 किलो वजनी गटात **केसेनिया पट्टापोविचचा** 5-0 असा पराभव करून सुवर्णपदक जिंकले.
- या स्पर्धेत भारताने 5 सुवर्णपदकांसह एकूण 13 पदक जिंकले आहेत.

जपानच्या युटो होरिगोमेने ऑलिम्पिकमध्ये नव्याने समाविष्ट केलेल्या स्केटबोर्डिंग खेळाच्या अरिके अर्बन स्पोर्ट येथे पुरुषांच्या स्ट्रीट स्केटिंग अंतिम स्पर्धेत पहिले सुवर्णपदक पटकाविले आहे.

- या स्पर्धेत ब्राझीलच्या **केल्विन हॉफलरने** रौप्यपदक जिंकले तर अमेरिकेच्या **जागर ईटनने** कांस्यपदक जिंकले.

जपानच्या 13 वर्षे 330 दिवसांच्या मोमीजी निशिया हिने स्केटबोर्डिंग या खेळात ऑलिम्पिकमध्ये सुवर्णपदक जिंकत सर्वात तरुण विजेत्यांपैकी एक होण्याचा मान मिळविला आहे.

- या स्पर्धेत **ब्राझीलच्या रायसा लील** (13 वर्षे आणि 203 दिवस) यांनी रौप्यपदक जिंकले तर **जपानच्या फूना नाकायमा** (16 वर्षे) यांनी कांस्यपदक जिंकले.
- **1936 सालच्या बर्लिन ऑलिम्पिकमध्ये** महिलांच्या डायव्हिंग स्पर्धेत **युएसए** च्या चमूतील **मार्जोरी गेस्ट्रिंग (13 वर्षे आणि 268 दिवस)** ही सर्वात तरुण सुवर्णपदक विजेती आहे.

वंतिका अग्रवाल: राष्ट्रीय महिला ऑनलाइन बुद्धिबळ विजेती

- **वंतिका अग्रवालने** राष्ट्रीय महिला **ऑनलाइन बुद्धिबळ विजेतेपद** पटकावले आहे. तिने 11 फेऱ्यांमध्ये 9.5 गुण मिळवले.
- पश्चिम बंगालच्या **अर्पिता मुखर्जीने** दुसरा आणि तामिळनाडूच्या **श्रीजा शेषाद्रीने** स्पर्धेत तिसरा क्रमांक पटकाविला.

विज्ञान आणि तंत्रज्ञान बातम्या

गॅनीमेडावर बाष्पाचा पहिला पुरावा आढळला

- **नेचर ॲस्ट्रॉनॉमी** या जर्नलमध्ये प्रकाशित झालेल्या माहितीनुसार शास्त्रज्ञांना नासाच्या **हबल अवकाश दुर्बिणीद्वारे** केलेल्या संशोधनातून **गुरू ग्रहाचा उपग्रह गॅनीमेडाच्या** वातावरणात पहिल्यांदाच **पाण्याची वाफ/ बाष्प** असल्याचे पुरावे आढळले आहेत.
- जेव्हा चंद्राच्या पृष्ठभागावरील बर्फ घन ते वायू या अवस्थांतून जातो तेव्हा ही पाण्याची वाफ तयार होते.
- 1998 मध्ये हबलच्या स्पेस टेलीस्कोप इमेजिंग स्पेक्ट्रोग्राफच्या सहाय्याने गॅनीमेडाची पहिली अतिनील प्रतिमा घेण्यात आली होती.

“कोव्हीहोम” नावाची भारतातील पहिली जलद इलेक्ट्रॉनिक कोविड -19 आरएनए चाचणी किट भारतीय तंत्रज्ञान संस्था हैदराबाद येथील एका संशोधन गटाने विकसित केली आहे.

- **सेल्युलर आणि मॉलीक्युलर जीवशास्त्र केंद्राद्वारे** किटचे प्रमाणीकरण केले गेले आहे आणि कोविड-19 शोधण्यासाठी या किटचा घरी आरामात उपयोग केला जाऊ शकतो.
- या चाचणी किटचा मुख्य फायदा असा आहे की त्याला **आरटी-पीसीआरची** (रिव्हर्स ट्रान्सक्रिप्शन पॉलिमरेज चेन रिएक्शन) आवश्यक नाही.
- ही चाचणी लक्षणे असणाऱ्या आणि लक्षणे नसलेल्या दोन्ही रुग्णांसाठी **30 मिनिटांच्या** आत निकाल देऊ शकते.

पुस्तके आणि लेखक बातम्या

‘ॲन ऑर्डिनरी लाइफः पोर्ट्रेट ऑफ ॲन इंडियन जनरेशनअशोक’ लवासा यांचे पुस्तक

- माजी निवडणूक आयुक्त **अशोक लवासा** यांनी **“ॲन ऑर्डिनरी लाइफ: पोर्ट्रेट ऑफ ॲन इंडियन जनरेशन”** या पुस्तकाचे लेखन केले आहे.
- अशोक लवासा यांनी 2020 मध्ये निवडणूक आयुक्तपदाचा राजीनामा दिला आणि सध्या ते **आशियायी विकास बँकेचे उपाध्यक्ष** म्हणून कार्यरत आहेत.

महत्वाचे दिवस

24 जुलै: आयकर दिन

- **केंद्रीय प्रत्यक्ष कर मंडळ (सीबीडीटी)** दरवर्षी **24 जुलै** रोजी **आयकर दिवस** आयोजित करते. याच दिवशी **1880** रोजी **सर जेम्स विल्सन** यांनी प्रथमच भारतात आयकर लागू केला.
- 2021 मध्ये या घटनेला 161 वर्ष पूर्ण झाली.
- पहिला आयकर दिवस **2010** साली आयोजित करण्यात आला होता.

25 जुलै: जागतिक बुडण्यापासून संरक्षण दिवस

- **एप्रिल 2021** मध्ये संयुक्त राष्ट्र महासभेने एका ठरावाद्वारे **25 जुलै** हा दिवस **जागतिक बुडण्यापासून संरक्षण** दिवस म्हणून घोषीत केला.
- हा दिवस बुडण्याच्या अपघाताचा कुटुंबावर आणि समुदायावर होणाऱ्या परिणामांचा आणि त्यावर कायमस्वरूपी प्रतिबंधात्मक उपाय शोधण्याचा प्रयत्न म्हणून हा दिवस आयोजित केला जातो.

26 जुलै: कारगिल विजय दिवस

- **कारगिल युद्धात** पाकिस्तानवरील भारताचा विजय साजरा करण्यासाठी **1999** पासून दरवर्षी **26 जुलै** रोजी **कारगिल विजय दिवस** आयोजित करण्यात येतो. 2021 हे कारगिल युद्ध विजयाचे **22 वे** वर्ष आहे.
- कारगिल युद्ध **मे-जुलै 1999** मध्ये **जम्मू-काश्मीरमधील कारगिल जिल्ह्यात** नियंत्रण रेषेजवळ (एलओसी) झाले ज्यात भारताला विजय मिळाला होता.
- **ऑपरेशन विजय:**
- **1961** साली **गोवा, अंजदिव बेटे आणि दमण आणि दीव** ताब्यात घेण्यासाठी भारतीय लष्कराने पहिल्यांदा ही कारवाई केली होती आणि नंतर कारगिल युद्धाच्या वेळेस देखील या नावाची कारवाई करण्यात आली.
- **26 जुलै** हा दिवस ऑपरेशन विजय च्या यशस्वी समाप्ती साठी साजरा करण्यात येतो.
- **ऑपरेशन व्हाइट सी:**
- 1999 कारगिल युद्धाच्या वेळी **ऑपरेशन व्हाईट सी** ही सुरू करण्यात आले होते. ही भारतीय **हवाई दल** आणि **भारतीय सैन्य** यांची संयुक्त कारवाई होती.

27 जुलै 2021 रोजी केंद्रीय राखीव पोलिस दलाने (सीआरपीएफ) आपला 83 वा स्थापना दिन साजरा केला.

- सीआरपीएफ गृह मंत्रालयाच्या (एमएचए) अंतर्गत भारतातील सर्वात मोठे केंद्रीय सशस्त्र पोलिस दल आहे.
- स्थापना: **27 जुलै 1939** (क्राउन रिप्रेझेन्टेटिव्ह पोलीस म्हणून)
- सीआरपीएफ कायदा: **28 डिसेंबर 1949** (केंद्रीय राखीव पोलिस दलाने असे नामकरण)

कांदळवन परीसंस्थेच्या संवर्धनासाठी आंतरराष्ट्रीय दिन

- दरवर्षी **26 जुलै** रोजी **कांदळवन परीसंस्थेच्या संवर्धनासाठी आंतरराष्ट्रीय दिन** (जागतिक कांदळवन दिवस) अद्वितीय, विशेष आणि असुरक्षित परीसंस्था म्हणून कांदळवनांना असलेले महत्त्व अधोरेखित करण्यासाठी आणि या परीसंस्थेचे शाश्वत व्यवस्थापन, संवर्धन आणि उपयोगांसाठीच्या उपायांना प्रोत्साहन देण्यासाठी साजरा केला जातो.
- हा दिवस **2015** पासून **युनेस्को** मार्फत आयोजित केला जातो.
- याच दिवशी **1998** मध्ये ग्रीनपीसचे कार्यकर्ते **हॅहो डॅनियल नानोटो** यांचा इक्वेडोर मधील मुइस्ने कांदळवनांची पुनर्लागवड करण्यासाठी चालू असलेल्या आंदोलनाच्या वेळी दयविकाराच्या तीव्र झटक्याने निधन झाले होते.

जागतिक आरोग्य संघटना दरवर्षी 28 जुलैला "जागतिक हिपॅटायटीस (कावीळ) दिवस" आयोजित करते.

- हा दिवस विषाणूजन्य हिपॅटायटीसविषयी जागरूकता निर्माण करण्यासाठी आयोजित केला जातो, या आजारामुळे यकृतची जळजळ तसेच यकृतच्या कर्करोगासह आरोग्याच्या अनेक समस्या उद्भवू शकतात.
- **2021** ची संकल्पना **'हिपॅटायटीस प्रतीक्षा करू शकत नाही' (हिपॅटायटीस कान्ट वेट)** अशी आहे.
- 28 जुलै हा दिवस निवडण्याचे कारण म्हणजे याच दिवशी नोबेल पारितोषिक विजेते वैज्ञानिक **डॉ. बार्च ब्लम्बरबर्ग** यांचा जन्मदिवस असतो ज्यांनी **हिपॅटायटीस बी विषाणूचा** शोध लावला आणि विषाणूची निदान चाचणी व लस विकसित केली.
- हिपॅटायटीस विषाणूचे पाच मुख्य प्रकार आहेत – **ए, बी, सी, डी आणि ई** त्यापैकी बी आणि सी घातक असून यांमुळे दरवर्षी साधारण 13 लाख लोक मृत्युमुखी पडतात.

दरवर्षी 28 जुलै रोजी जागतिक निसर्ग संवर्धन दिन साजरा केला जातो.

- हा दिवस साजरा करण्याचे मुख्य उद्दीष्ट म्हणजे निसर्गाचे रक्षण करण्याविषयी जागरूकता निर्माण करणे आणि आपल्या नैसर्गिक संसाधनांच्या संरक्षणासाठी उत्कृष्ट पद्धतींचा अवलंब करणे.

29 जुलै रोजी जागतिक व्याघ्र दिन किंवा आंतरराष्ट्रीय व्याघ्र दिन पाळला जातो

- वाघांची घटती लोकसंख्या आणि त्यांचे संरक्षण करण्याबाबत जनजागृती करण्याच्या उद्देशाने दरवर्षी **29 जुलै** रोजी **जागतिक व्याघ्र दिन** किंवा **आंतरराष्ट्रीय व्याघ्र दिन** पाळला जातो.आंतरराष्ट्रीय व्याघ्र दिनाचे हे **11 वे** वर्ष आहे.
- **2010** साली **रशिया** येथे झालेल्या **सेंट पीटर्सबर्ग घोषणेद्वारे** या दिनाची सुरुवात **13 व्याघ्र श्रेणी देशांमार्फत** करण्यात आली.
- **2022** पर्यंत वाघांची संख्या **दुप्पट** करण्याचे उद्दिष्ट या घोषणेद्वारे ठरविण्यात आले.
- **2021** संकल्पना: **"त्यांचे अस्तित्व आपल्या हातात आहे"** (देअर सर्व्हायव्हल इज इन अवर हँड)

30 जुलै- व्यक्तींच्या तस्करीविरोधात जागतिक दिवस

- मानवी तस्करीला बळी पडलेल्यांच्या परिस्थितीविषयी जागरूकता वाढवण्यासाठी आणि त्यांच्या हक्कांचे संवर्धन आणि संरक्षणासाठी संयुक्त राष्ट्रसंघ दरवर्षी **30 जुलै** रोजी **व्यक्तींच्या तस्करीविरोधात जागतिक दिवस** आयोजित करते.
- **2013** मध्ये, महासभेद्वारे या दिनाची घोषणा करण्यात आली.
- **2021** ची संकल्पना: **"पीडितांचे आवाज मार्ग दाखवतात"**. (व्हिक्टिमस् व्हॉईसेस लीड द वे)

30 जुलै: आंतरराष्ट्रीय मैत्री दिवस

- **दरवर्षी 30 जुलै** रोजी **आंतरराष्ट्रीय मैत्री दिवस** जागतिक स्तरावर साजरा केला जातो. जीवनात मित्र आणि मैत्रीचे महत्त्व लक्षात घेण्यासाठी हा दिवस साजरा केला जातो.

- **2011** मध्ये, **संयुक्त राष्ट्र महासभेने** वंश, रंग, लिंग, धर्म इत्यादींचा विचार न करता विविध देशांच्या लोकांमध्ये मैत्रीचे दृढ बंधन निर्माण करण्याच्या उद्देशाने आंतरराष्ट्रीय मैत्री दिन घोषित केला.
- या दिवसाचा प्रस्ताव युनेस्को ने दिला होता.

31 जुलै: जागतिक वनसंरक्षक दिवस

- कर्तव्यावर असताना मारल्या गेलेल्या किंवा जखमी झालेल्या वनसंरक्षकांच्या स्मरणार्थ तसेच जागतिक नैसर्गिक आणि सांस्कृतिक वारशाचे रक्षण करण्यासाठी वनसंरक्षक करत असलेल्या कामाच्या सन्मानार्थ दरवर्षी **31 जुलै** रोजी **जागतिक वनसंरक्षक दिवस** आयोजित केला जातो.
- **1992** मध्ये याच दिवशी **आंतरराष्ट्रीय वनसंरक्षक महासंघाची (आयआरएफ)** ची स्थापना करण्यात आली.
- **2007** मध्ये पहिल्यांदा जागतिक वनसंरक्षक दिवस आयोजित करण्यात आला होता.

विज्ञान आणि तंत्रज्ञान बातम्या

नासाने युरोपा मोहिमेसाठी स्पेसएक्सची निवड केली

- अमेरिकेच्या अंतराळ संस्था **नासाने गुरु ग्रहाचा उपग्रह युरोपाची** सविस्तर तपासणी करण्यासाठीच्या जगातील पहिल्या मोहिमेत प्रक्षेपण सेवा पुरवण्यासाठी **कॅलिफोर्नियास्थित स्पेसएक्सची** निवड केली आहे.
- या मोहिमेचे नाव **'यूरोपा क्लिपर मिशन'** असून याचे प्रक्षेपण फ्लोरिडामधील **नासाच्या केनेडी स्पेस सेंटर येथे लॉन्च कॉम्प्लेक्स 39 ए येथून फाल्कन हेवी रॉकेटच्या सहाय्याने ऑक्टोबर 2024** ला होणार आहे.
- या मोहिमेचा उद्देश युरोपा या बर्फाच्छादित उपग्रहावर जीवनासाठी अनुकूल परिस्थिती आहे की नाही याची तपासणी करण्यासाठी सविस्तर सर्वेक्षण करणे, युरोपाच्या पृष्ठभागावर उच्च-रिझोल्यूशन प्रतिमा तयार करणे, त्याची रचना निश्चित करणे, अलीकडील किंवा चालू असलेल्या भूवैज्ञानिक क्रियेची लक्षणे शोधणे, चंद्राच्या बर्फाच्या थराची जाडी मोजणे, पृष्ठभागावरील तलावांचा शोध घेणे, युरोपाच्या समुद्राची खोली आणि खारटपणा मोजणे हे आहे.

निधन बातम्या

भारताच्या सर्वात वयोवृद्ध विद्यार्थीनी भगीरथी अम्मा यांचे निधन

- वयाच्या 105 व्या वर्षी अनौपचारिक शिक्षणास सुरुवात करून ते पूर्ण करणाऱ्या भारतातील सर्वात वयोवृद्ध विद्यार्थिनी **107** वर्षीय **भगीरथी अम्मा** यांचे निधन झाले आहे. त्या **कोल्लम,केरळ** येथील रहिवासी होत्या.
- अम्मा यांनी वयाच्या 9 व्या वर्षी तिसरीत असतांना औपचारिक शिक्षण सोडले होते. केंद्र सरकारने त्यांच्या या कामगिरी साठी त्यांना **नारी शक्ती पुरस्कार** देऊन गौरविले होते.

बांगलादेशचे दिग्गज लोक गायक फकीर आलमगीर यांचे निधन

- बांगलादेशचे दिग्गज लोक गायक फकीर आलमगीर यांचे COVID-19 च्या गुंतागुंतमुळे निधन झाले आहे. त्यांचा जन्म 21 फेब्रुवारी, 1950 रोजी फरीदपूर येथे झाला, आलमगीर यांनी 1966 मध्ये संगीत कारकिर्दीला सुरुवात केली.
- हा गायक सांस्कृतिक संघटना **'क्रांती शिल्पी गोठी'** आणि **'गण शिल्पी गोठी'** चे प्रमुख सदस्य होते आणि बांगलादेशाच्या 1969 च्या उठावादरम्यान त्यांनी महत्त्वपूर्ण भूमिका बजावली होती. बांगलादेशाच्या 19721 च्या स्वातंत्र्ययुद्धात, आलमगीर **'स्वाधीन बांगला टर केंद्र'** मध्ये सामील झाले आणि स्वातंत्र्यसैनिकांना प्रेरणा देण्यासाठी वारंवार कामगिरी केली.
- त्यांच्या लोकप्रिय गाण्यांमध्ये "ओ सोखिना गेसोस किना", "शांतार", "नेल्सन मंडेला", "नाम तार छीलो जॉन हेनरी", "बांग्लार कॉम्रेड बोंधू" अशा काही गाण्यांचा समावेश आहे. त्यांनी 1976 मध्ये 'ऋझीझ शिल्पी गोठी' या सांस्कृतिक संघटनेची स्थापना केली आणि गोनो संगीत शाम्य परिषदेचे (जीएसएसपी) अध्यक्ष म्हणूनही काम केले.
- 1999 मध्ये आलमगीर यांना देशाचा दुसरा सर्वोच्च नागरी पुरस्कार, एकुशी पदक देऊन गौरविण्यात आले.

ज्येष्ठ अभिनेत्री जयंती यांचे निधन

- ज्येष्ठ दाक्षिणात्य अभिनेत्री **जयंती** यांचे निधन झाले आहे.
- त्यांनी 1963 साली आपल्या कारकिर्दीला सुरुवात केली आणि **कन्नड, तेलगू, तामिळ, मल्याळम आणि हिंदी** या पाच भाषांमध्ये सुमारे **500** चित्रपटांमध्ये काम केले आहे.
- कन्नड चित्रपटसृष्टीत त्यांना **'अभिनया शारदे' म्हणजे 'अभिनयाची देवी'** म्हणून ओळखले जात असे.
- त्यांनी कर्नाटक राज्य चित्रपट पुरस्कार सात वेळा आणि दोनदा फिल्मफेअर पुरस्कारांसह अनेक पुरस्कार जिंकले.

इंग्लंडचे माजी गोलंदाज माईक हेंड्रिक यांचे निधन

- **इंग्लंड आणि डर्बशायरचा** माजी गोलंदाज **माईक हेंड्रिक** याचे निधन झाले आहे. इंग्लंडला दोन अॅशेस मालिकेतील विजयांमध्ये त्याने प्रमुख भूमिका बजावली आणि 1974 ते 1981 दरम्यान आपल्या देशासाठी 30 कसोटीत 87 विकेट घेतल्या.
- ते **आयर्लंडचे** पहिले व्यावसायिक प्रशिक्षक देखील होते.

विविध बातम्या

मॅक्स बुपा हेल्थ विमाचे आता निवा बूपा

- **आरोग्य विमा कंपनी मॅक्स बुपा हेल्थ इन्शुरन्सने** स्वत:चे नामकरण आता '**निवा बुपा हेल्थ इन्शुरन्स**' असे केले आहे.
- कंपनीच्या प्रवर्तक मॅक्स इंडियाने आपले 51% भागभांडवल **ट्रू नॉर्थ** या कंपनीला 2019 मध्ये 510 करोड रुपयांना विकले.

दिग्गज बॅडमिंटनपटू नंदू नाटेकर यांचे निधन

- **1956** साली **आंतरराष्ट्रीय विजेतेपद जिंकणारे** पहिले भारतीय खेळाडू ठरलेले दिग्गज भारतीय बॅडमिंटनपटू **नंदू नाटेकर** यांचे निधन झाले आहे.
- 1956 साली नाटेकर यांनी **क्वालालंपूरमधील सेलंगोर आंतरराष्ट्रीय** स्पर्धेत पुरुष एकेरीचे जेतेपद जिंकले होते. 15 वर्षांच्या कारकिर्दीत त्यांनी भारतासाठी 100 पेक्षा जास्त राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय पदके जिंकली आहेत.
- 1961 साली सुरू झालेल्या **अर्जुन पुरस्काराचे** ते पहिले मानकरी होते.

सर्व स्पर्धा परीक्षांसाठी महत्त्वाचे मुद्दे:

- मध्य प्रदेशचे मुख्यमंत्री: शिवराजसिंह चौहान
- मध्य प्रदेशाच्या राज्यपाल: आनंदीबेन पटेल
- नेदरलँड्सची राजधानी: आम्सटरडॅम
- नेदरलँड्सचे चलन: युरो
- केंद्रीय प्रत्यक्ष कर मंडळाचे अध्यक्ष: जगन्नाथ विद्याधर महापात्रा
- केंद्रीय प्रत्यक्ष कर मंडळाची स्थापना: 1924
- केंद्रीय प्रत्यक्ष कर मुख्यालय: नवी दिल्ली
- भारतीय ऑलिम्पिक असोसिएशनचे अध्यक्ष: नारायण रामचंद्रन
- भारतीय ऑलिम्पिक असोसिएशनची स्थापना: 1927
- मॅक्स बुपा हेल्थ इन्शुरन्सचे सीईओ: कृष्णन रामचंद्रन
- मॅक्स बुपा हेल्थ इन्शुरन्स मुख्यालय: नवी दिल्ली, भारत
- मॅक्स बुपा आरोग्य विमा स्थापना: 2008
- युनेस्कोचे मुख्यालय: पॅरिस, फ्रान्स
- युनेस्कोचे प्रमुख: ऑड्रे अझोले
- युनेस्कोची स्थापना: 16 नोव्हेंबर 1945
- आयएसएचे मुख्यालय: गुरुग्राम
- आयएसए ची स्थापना: 30 नोव्हेंबर 2015;पॅरिस, फ्रान्स
- आयएसएचे महासंचालक: अजय माथूर
- स्वीडनची राजधानी: स्टॉकहोम
- स्वीडनचे चलन: क्रोना
- स्वीडनचे पंतप्रधान: स्टीफन लोफवेन
- युनायटेड किंगडमचे पंतप्रधान: बोरिस जॉनसन
- युनायटेड किंगडमची राजधानी: लंडन
- एचडीएफसी बँकेचे मुख्यालय: मुंबई, महाराष्ट्र;
- एचडीएफसी बँकेचे एमडी आणि मुख्य कार्यकारी अधिकारी: सशिधर जगदीशन;
- एचडीएफसी बँकेची टॅगलाइन: आम्ही आपले जग समजतो;
- आंतरराष्ट्रीय फायनान्स कॉर्पोरेशनची स्थापना: 20 जुलै 1956;
- आंतरराष्ट्रीय वित्त महामंडळाचे कार्यकारी उपाध्यक्ष व मुख्य कार्यकारी अधिकारी: मुख्तार दीप;
- आंतरराष्ट्रीय वित्त निगम मुख्यालय: वॉशिंग्टन, डी.सी., यू.एस.
- केंद्रीय राखीव पोलिस दलाचे मुख्यालय: नवी दिल्ली, भारत.
- केंद्रीय राखीव पोलिस दल तयार: 27 जुलै 1939.
- केंद्रीय राखीव पोलिस दल ब्रीद: सेवा आणि निष्ठा.
- सीआरपीएफचे महासंचालक: कुलदिप सिंग
- एचसीएल टेक्नोलॉजीजचे सीईओ: सी विजयकुमार.
- एचसीएल टेक्नॉलॉजीजची स्थापना: 11 ऑगस्ट 1976.
- एचसीएल टेक्नोलॉजीजचे मुख्यालय: नोएडा
- कर्नाटकची राजधानी: बेंगळुरू
- कर्नाटकचे राज्यपाल: थावरचंद गेहलोत
- आसामचे राज्यपाल: जगदीश मुखी
- आसामचे मुख्यमंत्री: हिमंता बिस्वा सरमा
- फिलिपिन्सचे अध्यक्ष: रॉड्रिगो दुतेर्ते.
- फिलिपिन्स राजधानी: मनिला.
- फिलीपिन्स चलन: फिलिपिन्स पेसो
- इंडोनेशियाची राजधानी: जकार्ता
- इंडोनेशियाचे चलन: इंडोनेशियन रुपिया
- नासा प्रशासकीय प्रमुख: बिल नेल्सन.
- नासाचे मुख्यालय: वॉशिंग्टन डी.सी., युनायटेड स्टेट्स
- नासाची स्थापना: 1 ऑक्टोबर 1958.
- स्पेसएक्सचे संस्थापक आणि मुख्य कार्यकारी अधिकारी: एलोन मस्क.
- स्पेसएक्सची स्थापना: 2002.
- स्पेसएक्स मुख्यालय: कॅलिफोर्निया, युनायटेड स्टेट्स ऑफ अमेरिका
- ओडिशाचे मुख्यमंत्री: नवीन पटनाईक
- ओडिशाचे राज्यपाल: गणेशीलाल
- मध्य प्रदेशचे मुख्यमंत्री: शिवराजसिंह चौहान
- राज्यपाल: मंगुभाई छगनभाई पटेल
- आयएमएफ मुख्यालय: वॉशिंग्टन, डीसी यू.एस.
- आयएमएफच्या व्यवस्थापकीय संचालिका आणि अध्यक्षा: क्रिस्टलिना जॉर्जियावा.
- आयएमएफच्या मुख्य अर्थतज्ञ: गीता गोपीनाथ
- डब्ल्यूएचओचे मुख्यालय: जिनिव्हा, स्विझर्लंड
- डब्ल्यूएचओचे महासंचालक: तेद्रोस एडनॉम
- ताजिकिस्तानची राजधानी: दुशांबे
- ताजिकिस्तानचे चलन: ताजिकिस्तान सोमोनी
- ताजिकिस्तानचे अध्यक्ष: इमोमाली रहमन
- ताजिकिस्तानची अधिकृत भाषा: ताजिकि
- कर्नाटकचे राज्यपाल: थावरचंद गहलोत
- कर्नाटकची राजधानी: बेंगळुरू

- कर्नाटकचे मुख्यमंत्री: बसवराज एस बोम्माई
- ब्राझिलचे अध्यक्ष: जैर बोलसोनारो
- ब्राझिलची राजधानी: ब्राझीलिया
- ब्राझिलचे चलन: ब्राझिलियन रिआल
- इंट्रिन्सिकचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी: वेंडी टॅन व्हाइट
- अल्फाबेटचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी: सुंदर पिचाई
- गूगलची स्थापना: 4 सप्टेंबर 1998, कॅलिफोर्निया, युनायटेड स्टेट्स
- गूगलचे संस्थापक: लॅरी पेज, सेर्गेई ब्रिन.
- पेटीएम मुख्यालय: नोएडा, उत्तर प्रदेश.
- पेटीएम संस्थापक आणि मुख्य कार्यकारी अधिकारी: विजय शेखर शर्मा
- पेटीएम स्थापना: 2009
- ॲक्सिस बँकेचे एमडी आणि मुख्य कार्यकारी अधिकारी: अमिताभ चौधरी
- ॲक्सिस बँकेचे मुख्यालय: मुंबई
- ॲक्सिस बँकेची स्थापना: 1993
- जम्मू आणि काश्मीर बँक लिमिटेडचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी: आर के छिब्बर
- जम्मू-काश्मीर बँक लिमिटेड स्थापना: 1 ऑक्टोबर 1938
- जम्मू आणि काश्मीर बँक लिमिटेड मुख्यालय: श्रीनगर
- मारुती सुझुकी इंडियाचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी: केनिची आयुकावा
- स्थापना: 1982, गुरुग्राम
- मारुती सुझुकी मुख्यालय: नवी दिल्ली
- लेबनॉनची राजधानी: बेरूत.
- लेबनॉन चलन: लेबनीज पाउंड
- राजस्थानचे मुख्यमंत्री: अशोक गेहलोत
- राज्यपाल: कालराज मिश्रा